

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ της ΣΕΡΒΙΑΣ για τη ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΟΔΟ.

Μαρτίου 6, 2016

Σεβαστοί και αγαπητοί,
σας κοινοποιώ την πολύ ενδιαφέρουσα από 24.7.2015 επιστολή της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Σερβίας [οι επισημάνσεις (bold γράμματα) στο κείμενο είναι δικές μου], πριν από την Ε΄ Πανορθόδοξη Προσυνοδική Διάσκεψη (Σαμπτεζύ, 10-17.10.2016).

Νομίζω, αν οι προτάσεις της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας της Σερβίας για το εκκλησιολογικό ζήτημα γίνονταν αποδεκτές, η Πανορθόδοξη Σύνοδος θα ήταν αδιαμφισβήτητα η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδοξίας.

Ποιοι και γιατί δεν άφησαν υλοποιηθούν οι προτάσεις αυτές;

Εύχεσθε.

π. Αναστάσιος Γκοτσόπουλος
Εφημέριος Ι. Ν. Αγ. Νικολάου Πατρών

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΣΕΡΒΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ

Αρ. πρωτ. 439

Εν Βελιγραδίω την 24ην Ιουλίου 2015

Τω Παναγιωτάτω Αρχιεπισκόπω Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικώ Πατριάρχη Κυρίω ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΩ.

Εις Κωνσταντινούπολιν.

Παναγιώτατε,

Η Σύνοδος της Ιεραρχίας της Σερβικής Ορθοδόξου Εκκλησίας κατά την τακτική συνεδρίασίν Της του παρελθόντος Μαΐου ε.ε. εξήτασε την έκθεσιν των εκπροσώπων τής καθ' ημάς Τοπικής Εκκλησίας, που αφορούσε εις την τρίτην συνάντησιν της Ειδικής Διορθόδοξου Προπαρασκευαστικής Επιτροπής διά την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον και αποφάσισεν όπως κοινοποιήσῃ τας προτάσεις Αυτῆς διά την Πέμπτην Προσυνοδικήν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν, εν ταυτώ ειπείν διά την μέλλουσα Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικῆς του Χριστοῦ Εκκλησίας.

Η απόφασις και αι προτάσεις της ημετέρας Συνόδου της Ιεραρχίας κοινοποιούνται εις τους Προκαθημένους πασών των Αυτοκεφάλων Ορθοδόξων Εκκλησιών επί κεφαλῆς ὄντος του Πρωτοθρόνου Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Η απόφασις και αι προτάσεις αι αφορώσαι εις την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον ἔχουν ως ἀκολουθῶς:

«Μετά πλήρους συναισθήσεως της εξαιρετοῦ ιστορικής σπουδαιότητος της προετοιμαζομένης Μεγάλης Συνόδου διά την μαρτυρίαν και ἀποστολήν της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικῆς Ορθοδόξου Εκκλησίας εις τον σύγχρονον κόσμον, η Σύνοδος της Σερβικής Ορθοδόξου Εκκλησίας εν ὄψει της προετοιμασίας της Μεγάλης Συνόδου, η οποία ἐπρογραμματίσθη ὡς συνέλθῃ το 2016, γνωρίζει εις τους Προκαθημένους και τας Ι. Συνόδους των Τοπικῶν Ορθοδόξων Εκκλησιῶν τας ἐπισήμους ἀπόψεις και προτάσεις Της:

Εἶναι εις ὅλους γνωστόν, ὅτι η Σερβική Ορθόδοξος Εκκλησία συμμετέχει ενεργῶς και ἀπ' ἀρχῆς εις τας προετοιμασίας της Μεγάλης Συνόδου καθῶς και ὅτι ἔχει λάβει μέρος εις ὅλας τας Πανορθόδοξους Προπαρασκευαστικὰς Επιτροπὰς ἀπὸ της πρώτης ἐν ἔτει 1961 ἕως και σήμερον. Το γεγονός αὐτό διατρανώνει την ἐπιθυμίαν Της διά την σύγκλησιν της Συνόδου και την συναίσθησιν των ευθυνῶν δια την καλυτέραν προετοιμασίαν του οροσήμου τούτου διά την Ορθόδοξον Εκκλησίαν και την υλοποίησιν της ευαγγελικῆς ἀποστολῆς Της.

Προκαλεί όμως ανησυχία εν εις την καθ' ημάς Τοπικήν Εκκλησίαν το γεγονός ότι ενώ η Σύνοδος συνέρχεται λίαν προσεχώς, τα προγραμματισθέντα θέματα της Συνόδου δεν απαντούν εις ουσιαστικά ζητήματα, με τα οποία βρίσκεται αντιμέτωπος η σημερινή Ορθόδοξος Εκκλησία. Ως γνωστόν, αι Οικουμενικαί Σύνοδοι και άπανσαι αι της αυτής σπουδαιότητος Σύνοδοι εν τη ιστορία της Εκκλησίας αντιμετώπιζαν εν πρώτοις τα εμφανισθέντα δογματικά ζητήματα και ακολούθως, εν συσχετισμώ προς αυτά, και τα ζητήματα διοργανώσεως και κανονικής ευταξίας εν τη Εκκλησία.

Αδιαμφισβητήτως το κεντρικόν δογματικόν ζήτημα από του Μεγάλου Σχίσματος (1054 μΧ) και εντεύθεν, μετά την εμφάνισιν της Διαμαρτυρήσεως (από του 16ου αι.) έως και της σήμερον, είναι το εκκλησιολογικό ζήτημα: το περί Εκκλησίας ερώτημα.

Συνεπώς το προβλεπόμενον θέμα της Συνόδου, προερχόμενον από τον συγκεκρισμένον δύο πρώην θεμάτων (περί Οικουμενισμού και περί του Διαλόγου μετά των άλλων Χριστιανικών Εκκλησιών) υπό τον τίτλον Η σχέσις της Ορθοδόξου Εκκλησίας μετά του λοιπού Χριστιανικού κόσμου, αναποφεύκτως απαιτεί προκαθορισμένον τινά της διδασκαλίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής, εν η πιστεύομεν, εν τω Συμβόλω της Πίστεως ομολογούντες, ότι αύτη εστίν η Ορθόδοξος Εκκλησία – η Εκκλησία του Συμβόλου. Μόνον υπό το φως τοιαύτης προκαθορισμένης αυτογνωσίας της Εκκλησίας δύναται το προβλεπόμενον θέμα, ήτοι «Η σχέσις της Ορθοδόξου Εκκλησίας μετά του λοιπού Χριστιανικού κόσμου», να εύρη την πραγματικήν αυτού θέσιν. Τούτο ακριβώς το ουσιώδες δογματικο-εκκλησιολογικό ζήτημα έχουσα υπ' όψιν η καθ' ημάς Τοπική Εκκλησία προέτεινε διά του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με απόφασιν της Συνάξεως αυτής (υπ' αριθμ. 771/зап. 160 της 26ης Μαΐου 2011), επικύρωσιν τινά της οικουμενικής σπουδαιότητος της Συνόδου του Φωτίου (879/890), ειδικώς δε της διδασκαλίας αυτής περί του Filioque, το οποίο και ήτο ο κύριος λόγος διά τον χωρισμόν της Εκκλησίας της Ρώμης από το πλήρωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Διά τον αυτόν λόγον, η ημετέρα Σύναξις προέτεινε, και πάλιν προτείνει, διά την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον, την επικύρωσιν υπό της Μεγάλης Συνόδου των Ησυχαστικών Συνόδων του 14ου αι., και την αποδοχήν της διδασκαλίας των εξ ολοκλήρου ορθοδόξου περί της θείας Ουσίας και των αιωνίων Θείων Ενεργειών ως μίαν ουσιώδη διαφοράν εν σχέσει με την Ρωμαιοκαθολικήν διδασκαλίαν περί της Θείας Χάριτος, τουτ' έστιν εν γένει περί της σχέσεως του Θεού προς την κτίσιν Αυτού, διδασκαλίαν από της οποίας οργανικώς συνάγεται η ρωμαιοκαθολική κατανόησις του Filioque, καθώς και η υπερτροφία, η ρωμαϊκή κατανόησις της θέσεως του Πρώτου εις την Εκκλησίαν (πρωτείου) – αφ' ης η απουσία του Αγίου Πνεύματος ανταλλάσσεται από το αλάθητον ανθρώπου τινός.

Θεωρούμεν επίσης ως ουσιώδες η Μεγάλη Σύνοδος να επικυρώση τας αποφάσεις της Συνόδου της Κωνσταντινουπόλεως (1282-84), διά της οποίας η ένωσις της Λυώνος ηκυρώθη, και της Μεγάλης Συνόδου (1484) διά της οποίας αι αποφάσεις της Συνόδου της Φλωρεντίας ηκυρώθησαν. Εις τα πλαίσια αυτά θα ήτο εξαιρετικής σημασίας να ορισθή η θέσις της Εκκλησίας επί του (Πετρείου) Πρωτείου, και επί της σφαλεράς διδασκαλίας των Συνόδων Λυώνος, Φλωρεντίας, και Βατικανής I και II, επί του θέματος αυτού, καθώς επίσης και η θέσις του Πρώτου εις την Εκκλησίαν.

Η καθ' ημάς Εκκλησία έχει έτοιμον σχέδιόν τι επί του θέματος «Περί της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας», και είναι ετοιμή να το αποστείλη διά την Πέμπτην Προσυνοδικήν Διάσκεψιν προς μελέτην και προετοιμασίαν διά την τελικήν μορφήν εις την Σύνοδον.

Μόνον υπό το φως της Εκκλησιολογίας θα λάβουν άπαντα τα άλλα θέματα την θέσιν την οποίαν δικαιούνται.

2α. Τα επεξεργασθέντα θέματα: «Περί της αποστολής της Ορθοδόξου Εκκλησίας ως μαρτυρίας αγάπης εν διακονία» και «Περί της σπουδαιότητος της νηστείας και της τηρήσεως αυτής σήμερον», θεωρούμεν ότι έχουν ολοκληρωθεί διά την ημερησίαν διάταξιν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου.

2β. Προκειμένου να δικαιολογηθεί η προώθησις του θέματος «κωλύματα γάμου» εις την Μεγάλην Σύνοδον, είναι αναγκαίον πρώτον μεν να εξετασθή το υπαρξιακόν ζήτημα της συγχρόνου ανθρωπότητας και της Εκκλησίας – το ζήτημα του ιερού μυστηρίου του Γάμου και της χριστιανικής Οικογενείας, η οποία απειλείται την σήμερον περισσότερο από ποτέ (εδώ πρέπει να υπογραμμισθή: βιοηθική, ο «γάμος» συντρόφων του αυτού φύλου, το πρόβλημα της εκτρώσεως, αντισύλληψις, τεχνητή γονιμοποιήσις, κλωνοποιήσις κ.α.). Μόνον εις τα πλαίσια αυτά δύναται να δικαιολογηθεί η συμπερίληψις του θέματος «κωλύματα γάμου». Και επί του θέματος αυτού η καθ' ημάς Εκκλησία είναι ετοιμή να προσφέρη σχέδιόν τι προς μελέτην και προετοιμασίαν διά την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον. Ει δε μη, ελλείψει τούτου, η γνώμη της Εκκλησίας ημών είναι ότι τούτο δεν είναι ζήτημα διά την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον, αλλά μάλλον διά μίαν άλλην Πανορθόδοξον Κανονικὴν Επιτροπὴν.

Το αὐτὸ ἰσχύει και ἐπί του ζητήματος του Ημερολογίου. Επικεντρώνοντες το ζήτημα αὐτὸ περὶ την ἐρώτησιν του ἐνδεχομένου εορτασμοῦ του ΠΑΣΧΑ οὐδὲν ἐπιλύεται (ἡ Εκκλησία ἔχει λύσει το ζήτημα αὐτὸ διὰ της οικονομίας), δύναται δε να προκαλέσῃ μόνον νέαν ἀντίδρασιν και σκάνδαλον ἐντὸς της Εκκλησίας. Ὡς ἐκ τούτου, αὐτὰ τα θέματα καθ' αὐτὰ θα πρέπει να ἀφαιρεθῶν ἀπὸ τον κατάλογον των θεμάτων διὰ την Αγίαν και Μεγάλην Σύνοδον.

Ἡ καθ' ημάς Εκκλησία θεωρεῖ ἀκρῶς σημαντικόν ὅπως εἰσαχθῆ εις την Σύνοδον το ἤδη προετοιμασμένο θέμα «Περὶ του Αυτοκεφάλου και του Αυτονόμου», ὡς αὐτὸ προετάθη εις την Προσυνοδικὴν Διάσκεψιν (2009). Δεν εἶναι φρόνιμον να ἀφαιρεθῆ διὰ τυπικούς λόγους (τρόπος υπογραφῆς του Τόμου) το καθοριστικόν τούτο θέμα διὰ την ὀργάνωσιν, ἀποστολήν και κανονικὴν εὐταξίαν της Εκκλησίας.

Εἰς το ἀνωτέρω πλαίσιον, συμφώνως προς την πρότασιν της Ἱεράς Συνόδου της Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Εκκλησίας (ἀρ. πρωτ. 1365 της 25ης Σεπτεμβρίου 2014), το ὁποῖο ἐπεδόθη εις τον Πρόεδρον της Εἰδικῆς Επιτροπῆς Μητροπολίτην Περγάμου κ. Ἰωάννην Ζηζιούλαν το 2014, ἡ Σύνοδος της Ἱεραρχίας ἐκτιμώντας ὡς ἰδιαίτερα σημαντικόν, προέτεινε ὅπως ἐντὸς του πλαισίου του θέματος «Αὐτοκέφαλον» συμπεριληφθῆ και ἐξετασθῆ πρώτον το ζήτημα της επικυρώσεως πάντων των αυτοκεφάλων, των χορηγηθέντων ὑπὸ μόνης της Μητρὸς Εκκλησίας (αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἔχουν επικυρώσει μόνον τα τέσσερα πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα και την Εκκλησίαν της Κύπρου). Ἐκ των νεωτέρων Εκκλησιῶν μόνον ὁ Τόμος Ἀνακηρύξεως του Πατριαρχείου Μόσχας ἔχει υπογραφῆ ὑπὸ των τεσσάρων Προκαθημένων των πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων. Ἡ πρότασις αὕτη εἶναι σύμφωνος προς την εἰσήγησιν της Πανορθόδοξου Προσυνοδικῆς Διασκέψεως ἐν Σαμπεζύ, ὅτι το Αὐτοκέφαλον δεν χορηγεῖ, ἀλλὰ προτείνει ἡ Μήτηρ Εκκλησία, επικυρώνει δε αὐτὸ το ὀρθόδοξον πλήρωμα ἐκδίδοντας τον Τόμον ἀπὸ κοινού.

Ἡ επικύρωσις αὕτη θα ἀποτρέψει δύο μελλοντικούς κινδύνους:

α) Την ἐπανάληψιν του ἱστορικοῦ προηγουμένου (το ὁποῖο τελοῦσε ἐν συναρτήσῃ συγκεκριμένων ἱστορικῶν συνθηκῶν) σύμφωνα με το ὁποῖο το Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ὡς Μήτηρ Εκκλησία ἔχει ἀπονεῖμει μόνον του το αὐτοκέφαλον, ἐνῶ ἔχουν παρατηρηθεῖ νεώτερες ἀπόπειρες Μητέρων Εκκλησιῶν να ἀπονεῖμουν αὐτές μόνες αὐτοκέφαλα (πχ. το Πατριαρχεῖο Μόσχας εις την «Ἀμερικανικὴν Ὁρθόδοξον Εκκλησίαν»).

β) Θα ἀποφευχθῆ ὁ πειρασμός της καταργήσεως αὐτοκεφάλων ἐκ μέρους της Μητρὸς Εκκλησίας (πχ. περίπτωσις του Πατριαρχείου Ἰπεκίου το 1463 και το 1766, και του Πατριαρχείου Τυρνόβου το 1767 και της Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος).

Θα πρέπει να συνεκτιμήσωμεν ὅτι εις την ἐποχὴ μας ἡ Ὁρθόδοξος Εκκλησία, διὰ πρώτην φοράν ἐν τῇ δισχιλιετῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐξαπλούται εις ὅλην την Οἰκουμένην ὄχι πλέον ὡς Πενταρχία ἢ Τετραρχία. Ἐχει ὀργανωθεῖ εις δεκατέσσαρας Τοπικὰς Αὐτοκεφάλους Εκκλησίας με την προοπτικὴν εις το ἀμέσον ἢ ἀπώτερον μέλλον ὅπως προκύψουν νέαι τοπικαὶ Εκκλησίαι εις την σημερινὴν διασποράν ἐν Ἑυρώπῃ, Βορείῳ και Νοτίῳ Ἀμερική, Καναδά, Αυστραλία ἐκ των ὑπαρχουσῶν κατὰ περιοχὰς σημερινῶν Ἐπισκοπικῶν Διασκέψεων. Ὅθεν καθίσταται ἀναγκαῖον ὅπως το ζήτημα της ἀπονομῆς τοῦ Αὐτοκεφάλου ἐδρασθῆ ἐπὶ υγιῶν, συνοδικῶν, κανονικῶν

θεμελίων, ούτως ώστε να αποτραπούν και να θεραπευθούν σχίσματα τα οποία η Ορθόδοξος Εκκλησία κατά το παρελθόν αντιμετώπισε και, δυστυχώς, αντιμετωπίζει και την σήμερον ημέρα.

Διά την τελικήν προετοιμασίαν και διεξαγωγήν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, καθίσταται απαραίτητος, το ταχύτερον δυνατόν, η συμμετοχή εις την σύνθεσιν της Γραμματείας Προπαρασκευής της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου εν Σαμπεζύ, ενός, τουλάχιστον, εκπροσώπου εκάστης Αυτοκεφάλου Εκκλησίας, κατόπιν προτάσεως των ιδίων Τοπικών Εκκλησιών.

Η Πανορθόδοξος Γραμματεία Προπαρασκευής και Οργανώσεως της Συνόδου καλείται όπως αναλάβη τις αρμοδιότητες των άχρι του νυν Προσυνοδικών Πανορθοδόξων Διασκέψεων και των Ειδικών Διορθοδόξων Επιτροπών, μετά την ολοκλήρωσιν του έργου των, ώστε η διεξαγωγή της Συνόδου να τελεσφορήσει.

Συμφώνως τη ημετέρα προτάσει, διατυπωθείσα εν τη τελευταία Διασκέψει των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών εν Κωνσταντινουπόλει, η καθ' ημάς Σύνοδος της Ιεραρχίας εισηγείται όπως η Πέμπτη Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις εξετάση την σύστασιν Μονίμου Ειδικού Ταμείου ώστε μέσω ετησίων εισφορών εκ μέρους όλων των Εκκλησιών εις το Ορθόδοξον Κέντρον του Οικουμενικού Πατριαρχείου εν Σαμπεζύ ή αλλού, συγκεντρωθούν τα απαραίτητα κεφάλαια όχι μόνον διά την κάλυψιν των εξόδων της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου, αλλά και διά την μελλοντικήν εκκλησιαστικήν διακονίαν εις την προαγωγήν της Πανορθοδόξου Ενότητος, της ανά τον κόσμον Πανορθοδόξου Ιεραποστολής, εις την βοήθειαν εις ενδεείς Εκκλησίας, εις την προαγωγήν της θεολογικής εκπαιδεύσεως, του επιστημονικού έργου πανορθοδόξως, των κοινών εκδόσεων κοκ.

Η καθ' ημάς Σύνοδος της Ιεραρχίας εκφράζει την βαθυτάτην ευγνωμοσύνην της προς την πανορθόδοξον διακονίαν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, θεωρώντας εν ταυτώ ότι η Πρωτόθρονος Εκκλησία, ευρισκομένη επί αιώνες επί μεγάλου Σταυρού, δεν υποχρεούται μόνη αύτη να επωμίζεται το οικονομικό βάρος της πανορθοδόξου Διακονίας, συμφώνως προς το «αλλήλων τα βάρη βαστάζετε και ούτως αναπληρώσετε τον νόμον του Χριστού» (Γαλ. 6, 2).

Αι αποφάσεις και προτάσεις να διαβιβασθούν αρμοδίως εις τους Προκαθημένους όλων των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών».

Όθεν, διαβιβάζοντες τας αποφάσεις της Συνόδου της Ιεραρχίας της Σερβικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, διατελούμεν,

Εν Χριστώ αδελφός της Υμετέρας Παναγιότητος

Ο Αρχιεπίσκοπος Ιπεκίου,

Μητροπολίτης Βελιγραδίου και ΚΑρλοβικίου

και Πατριάρχης Σερβίας

+Ειρηναίος

Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου

της Σερβικής Ορθοδόξου Εκκλησίας